

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок вибору дисциплін здобувачами освіти
Київського національного університету будівництва і архітектури

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою КНУБА

Протокол № 18 від 26 січня 2024 р.

Набуває чинності згідно з наказом ректора
№ 72 від «19» лютого 2024 р.

Київ 2024

ЗМІСТ

	Стор.
1 Загальні положення.....	3
2 Організаційно-методичне забезпечення вибору навчальних дисциплін.....	6
3 Порядок вибору здобувачами навчальних дисциплін.....	9
4 Прикінцеві положення.....	11

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок вибору освітніх компонент (дисциплін) здобувачами освіти Київського національного університету будівництва і архітектури (далі – КНУБА, Університет) забезпечує реалізацію студентами, аспірантами (далі – здобувачами) права на вибір навчальних дисциплін, передбаченого Законом України «Про вищу освіту» (п. 15, ч. першої ст.62): “1. Особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на: ...– вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу...”.

1.2. Положення забезпечує умови для формалізації процедури:

- формування та доведення до відома здобувачів переліку навчальних дисциплін вільного вибору;
- здійснення вибору здобувачами навчальних дисциплін зі сформованого переліку;
- організації подальшого вивчення обраних дисциплін (формування мобільних груп);
- визнання результатів навчання за обраними дисциплінами.

1.3. Вибір здобувачами навчальних дисциплін в обсязі, що складає не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, створює умови для здобуття або поглиблення результатів навчання за загальними компетентностями та поглиблення професійних (фахових) компетентностей в межах спеціальності або споріднених спеціальностей, галузей знань.

Вибіркові освітні компоненти мають корелювати з обов'язковими компонентами й забезпечувати підвищення якості процесу формування тих аспектів зазначених компетентностей, які передбачені програмами обов'язкових компонент.

1.4. Для забезпечення обсягу вибірових компонент у розмірі 25% освітнього плану, рекомендується у кожному семестрі передбачити наведений нижче обсяг кредитів вибірових дисциплін:

– для освітнього рівня **бакалавра** (при загальному обсязі освітньої програми 240 кредитів – 60 кредитів вибірових дисциплін):

- 1-2 семестр – без вибірових дисциплін;
- 3-8 семестр – по 9-12 кредитів вибірових компонент на семестр;

– для освітньо-професійного рівня **магістра** не менше 22,5 кредитів вибірових дисциплін при загальному обсязі освітньої програми 90 кредитів:

- 1 семестр – без вибірових дисциплін;
- 2 семестр – 15 кредитів вибірових компонент на семестр;
- 3 семестр – 7,5 кредитів вибірових компонент на семестр;

– для освітньо-наукового рівня **магістра** 30 кредитів вибірових дисциплін при загальному обсязі освітньої програми 120 кредитів:

- 1 семестр – без вибірових дисциплін;
- 2-3 семестр – по 12 кредитів вибірових компонент на семестр;
- 4 семестр – 6 кредитів вибірових компонент;

– для освітньо-наукового рівня **доктора філософії** (при загальному обсязі освітньої програми 50 кредитів – 15 кредитів вибірових дисциплін):

- 1-2 семестр – без вибірових дисциплін;
- 3 семестр – 15 кредитів вибірових компонент на семестр.

Наведений розподіл кредитів вибіркового компонента є рекомендованим і може перерозподілятися розробниками по семестрам з урахуванням особливостей освітньої програми.

За рішенням навчально-методичної ради КНУБА (від 10.12.2020 р., протокол № 4) обсяг кожної вибіркової дисципліни становить не менше 3 кредитів ECTS. З метою уніфікації, вибіркові дисципліни, які пропонуються кафедрами, приймаються кратними 3 кредитам ECTS. Для здобувачів освітньо-професійного рівня магістра допускається передбачати вибіркові дисципліни обсягом 4,5 кредити ECTS, освітньо-наукового рівня доктор філософії – обсягом 5 кредитів ECTS.

1.5. Перелік вибіркового компонента (дисциплін) складається на основі пропозицій кафедр та поділяється на дві групи:

1-а група – вибіркові освітні компоненти, які забезпечують **формування** загальних компетентностей (дисципліни, які не потребують пререквізитів і можуть вивчатись здобувачами без обмежень). Обсяг таких дисциплін повинен складати виключно 3 кредити;

2-а група – вибіркові освітні компоненти, які забезпечують **посилення** професійних (фахових) компетентностей (дисципліни, які потребують пререквізитів для засвоєння). Обсяг таких дисциплін повинен складати 3 або 6 кредитів (як виняток – 4,5 кредити для освітньо-професійного рівня магістра та 5 кредитів для освітньо-наукового рівня доктора філософії).

Пререквізити – це обов'язкові освітні компоненти (дисципліни) освітньої програми, які надають певні компетентності, необхідні для вивчення наступних дисциплін відповідно до структурно-логічної схеми.

Форма підсумкового контролю з усіх вибіркового компонента дисциплін – залік. У вибіркового компонента дисциплінах не допускається передбачати курсові проекти та курсові роботи (рекомендовано планувати контрольні роботи), крім

випадків коли здобувачі обирають фахову дисципліну в межах освітньої програми за різними випусковими кафедрами.

1.6. Перелік вибіркових компонент (дисциплін вільного вибору) оприлюднюється на офіційному сайті Університету у вигляді каталогу, де зазначається назва дисципліни, освітня програма, обсяг у кредитах ECTS, семестр, у якому рекомендується викладання дисципліни, прикріплюється сибалус для ознайомлення зі змістом дисципліни.

1.7. Здобувач зобов'язаний обрати визначений освітньою програмою, на якій він навчається, обсяг кредитів вибіркових дисциплін для здобуття відповідного освітнього рівня. Вибіркові навчальні дисципліни, внесені до індивідуального навчального плану здобувача, є обов'язковими для вивчення.

1.8. Зарахування вибіркових освітніх компонент, здобутих поза межами університету здійснюється відповідно до Положення про академічну мобільність та Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та або інформальної освіти.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Університет несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення навчальних дисциплін, які пропонуються здобувачам для реалізації ними права вільного вибору. На вибір здобувачам пропонуються лише дисципліни, які мають необхідне навчально-методичне забезпечення відповідно до Положення про організацію освітнього процесу КНУБА та Положення про електронний навчально-методичний комплекс дисциплін та використання технологій дистанційного навчання в навчальному процесі.

2.2. Для конкретизації планування та організації навчального процесу на кожний навчальний рік складаються індивідуальні навчальні плани, робочі навчальні плани, які формуються на підставі навчального

плану відповідної освітньої програми та дисциплін вільного вибору, які здобувачі обирають самостійно.

2.3. Вибір навчальних дисциплін здобувач здійснює в процесі формування свого індивідуального навчального плану у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, з дотриманням послідовності їх вивчення відповідно до структурно-логічної схеми.

2.4. Здобувачу може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір у наступних випадках:

- якщо здобувачем обрано дисципліну, яка забезпечує поглиблення професійних (фахових) компетентностей, без вивчення пререквізитів, які забезпечують необхідний рівень вхідних знань;

- якщо кількість здобувачів, які обрали дисципліну чи блок (пакет) навчальних дисциплін, перевищує максимальну чисельність, встановлену відповідним факультетом, кафедрою. У цьому випадку перевага в першу чергу надається здобувачам, які навчаються на тій самій освітній програмі, на тому ж факультеті, а в наступну чергу – тим здобувачам, які зафіксували свій вибір раніше;

- якщо кількість здобувачів, які обрали навчальну дисципліну, є меншою за встановлений в Університеті мінімум: чисельність навчальної групи за програмами підготовки бакалаврів повинна бути не більше 30-и та не менше 10-и осіб (п.3.2.5 Положення про організацію освітнього процесу КНУБА) Чисельність навчальних груп за програмами підготовки магістрів, докторів філософії може бути зменшено. Наведені обмеження не поширюються на ті випадки, коли вибірково дисципліну обрали всі здобувачі, які навчаються на освітній програмі;

– якщо наслідком вибору навчальної дисципліни є перевищення встановленої кількості навчальних дисциплін на навчальний рік (не більш 16 дисциплін), які здобувач може опановувати одночасно;

2.5. У випадку, якщо здобувачу відмовлено у здійсненому ним виборі із причин, позначених у пункті 2.4, йому надається можливість здійснити повторний вибір із переліку вибіркових дисциплін, групи/потоків за якими вже сформовані, і де немає перевищення встановлених факультетами/кафедрами максимумів, а також які не призведуть до повторної відмови з причин, викладених у пункті 2.4.

2.6. Обрані здобувачем навчальні дисципліни затверджуються деканом факультету на якому навчається здобувач, як невід’ємна складова індивідуального навчального плану. Невиконання будь-якої з позицій індивідуального навчального плану є академічною заборгованістю. Зміна здобувачем свого вибору після його затвердження можлива лише за письмовим дозволом декана факультету; при цьому зміна обраних дисциплін після початку навчального семестру, в якому вони викладаються, не допускається. При прийнятті рішення по заяві здобувача щодо зміни свого вибору навчальної дисципліни (блоку, пакету дисциплін) декан факультету керується обмеженнями, вказаними в п.2.4, і враховує потенційні негативні наслідки такої зміни для забезпечення надання освітньої послуги за вибором інших здобувачів.

2.7. Якщо здобувач у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору навчальної дисциплін, відповідні позиції його індивідуального навчального плану визначаються за пропозиціями випускової кафедри відповідного факультету і затверджуються деканом. Відмова здобувача виконувати сформований таким чином індивідуальний навчальний план є грубим порушенням, а не вивчення запропонованої дисципліни вважається академічною заборгованістю.

2.8. Сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складових індивідуального навчального плану здобувача, незалежно від шляхів реалізації права на вільний вибір дисциплін, повинен відповідати вказаному в освітній програмі, за якою навчається здобувач.

3. ПОРЯДОК ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Конкретний розподіл обсягу дисциплін за 1-ю та 2-ю групою визначається гарантом освітньої програми та науково-методичною комісією спеціальності індивідуально для кожного курсу та освітнього рівня з урахуванням особливостей освітньої програми.

Здобувачам при виборі освітніх компонент забороняється обирати дисципліни другої групи без засвоєння пререквізитів.

3.2. Здобувач має право обрати навчальні дисципліни із запропонованого переліку, які відповідають необхідному обсягу кредитів, викладаються у відповідному семестрі.

3.3. Терміни проведення процедур вибору здобувачами навчальних дисциплін визначаються виходячи з умови своєчасного (для планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту здобувачів у групах і потоках.

Здобувачі реалізують своє право вибору навчальних дисциплін (пакетів, блоків), як правило, на початку весняного семестру, який передує навчальному року, під час якого передбачене їх вивчення.

Для здобувачів, які навчаються за освітніми програмами, в яких вільний вибір здобувачів заплановано у першому навчальному році, вибір організується впродовж перших двох тижнів навчання;

Для здобувачів, які навчаються за освітніми програмами подвійного диплому, дуальної форми навчання, процедури вільного вибору організуються в терміни і за порядком, передбаченими відповідними Угодами із партнерами.

3.4. Процедура вибору здобувачами навчальних дисциплін включає наступні етапи.

Перший етап – ознайомлення здобувачів із порядком, термінами та особливостями запису та формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору в Університеті, а також із особливостями навчання за освітньою програмою, на якій навчається здобувач.

Другий етап – ознайомлення здобувачів із переліком та особливостями дисциплін вільного вибору.

Ознайомлення відбувається з використанням каталогу дисциплін вільного вибору, сторінок методичного забезпечення дисциплін на освітньому сайті Університету, шляхом організації зустрічей з представниками кафедр, НМК спеціальностей, гарантами освітніх програм. Ознайомлення здобувачів із переліками дисциплін вільного вибору може розпочинатися із перших днів навчання за освітніми програмами.

Третій етап – запис здобувачів на вивчення навчальних дисциплін. Для здобувачів денної форми навчання здійснюється одночасно в межах Університету згідно графіку затвердження навчальних, робочих навчальних планів. Для здобувачів заочної форми навчання – на початку настановної сесії. Вибір дисциплін виконується із використанням функціоналів інформаційної системи Університету. До запровадження електронних кабінетів здобувачів, заяви подаються у паперовій формі в деканат.

Четвертий етап – опрацювання заяв здобувачів, перевірка контингенту здобувачів і попереднє формування груп на спеціалізації, а також мобільних груп на вивчення вибіркового дисциплін. Здійснюється відповідальними працівниками деканатів та навчального відділу із використанням функціоналів інформаційної системи Університету. Здобувачам, вибір яких не може бути задоволений з причин, перелічених у

пункті 2.4, повідомляється про відмову (із зазначенням причини) і пропонується зробити вибір із скоригованого (див. пункт 2.5) переліку.

П'ятий етап – повторний запис здобувачів на вивчення навчальних дисциплін.

Шостий етап – остаточне опрацювання заяв здобувачів факультетами, прийняття рішень щодо здобувачів, які не скористалися правом вільного вибору (пункт 2.7), перевірка контингенту здобувачів і формування груп на спеціалізації, а також мобільних груп на вивчення вибіркового дисциплін. Здійснюється відповідальними працівниками деканатів та навчального відділу із використанням функціоналів інформаційної системи Університету, після перевірки і погодження в якій обрані здобувачами дисципліни вносяться до їх індивідуальних планів, а списки груп спеціалізацій і мобільних груп затверджуються деканатом.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Заяви здобувачів, розпорядження про формування груп зберігаються упродовж навчального року.

4.2. У випадку поновлення, переведення здобувача, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» на базі «молодшого бакалавра» із скороченим терміном навчання, за письмовою заявою здобувача і згодою випускової кафедри можливе перезарахування вибіркового дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін із циклу вільного вибору.